ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2021/HC-A/092
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޝާޖިދާ މުޙައްމަދު / ގ. އައިރީގެ، މާލެ
- އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާ ފަރާތްތައް: މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލް
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ދައުލަތުގެ އިދާރާއެއް ހިލާފު އިދާރީ ޖަޒާއެއްގެ ދަޢުވާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2022/HC-A/75
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޝާޖިދާ މުޙައްމަދު / ގ. އައިރީގެ، މާލެ
- އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާ ފަރާތްތައް: މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލް
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: މިލްކުވެރިކަން ސާބިތުކުރުން.

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު

ނިމުނު ތާރީޚް: 10 ޝަޢުބާން 1444 / 02 މާރިޗު 2023

ހައިކޯޓުގައި ފާސްވެއްޖާ ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:

10 ޝައްވާލް 1442
23 މާރިޗު 2021

(2021/HC-A/092)

ހައިކޯޓުގައި ފާސްވެއްޖާ ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:

20 ރަޖަބު 1443
21 ފެބްރުވަރީ 2022

(2022/HC-A/75)

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: 1450/Cv-C/2019
- ނިންމި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- މާއްދާ: ދައުލަތުގެ އިދާރާއެއް ހިމެނޭ އިދާރީ ޖަމީޢަތުގެ ދައުވާ
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 28 މާރިޗު 2019
- ނިމުނު ތާރީޚް: 30 ޑިސެންބަރު 2020

- ނަންބަރު: 2069/Cv-C/2020
- ނިންމި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- މާއްދާ: މިލްކުވެރިކަން ސާބިތުކުރުން.
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 23 ސެޕްޓެންބަރު 2020
- ނިމުނު ތާރީޚް: 02 ޖަނަވަރީ 2022

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

ޒާހިދަލް މުހައްމަދު / ގ. އައިޑީލް، މާލެ

ބަދަލުގައި : ސަޢުދާބް މުހައްމަދު / ސަވާ، ގއ. ކޮލަމާފުށި

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް

މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލް

ވަކީލު: މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ އެސިސްޓަންޓް ޖެނެރަލް ކައުންސިލް

އަލްއުސްތާޛު އަޙްމަދު ނަސީމް ޙަސީލް

ނދ. އަބްދުﷲ ޝިހާބް / ސ.ފެހިދޫ، ބޮނިމާގެ

ނދ. އަބްދުﷲ އަޒީ، ނަސީމާމަންޒިލް، ލ.ނައިފަރު

މަދަނީ - ދައުލަތުގެ އިދާރާއަކުން ހިފޭ އިދާރީ ޖަޒާއެއްގެ ދަޢުވާ - މިލްކުވެރިކަން ސާބިތުކުރުން - ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ކޮޅުމަތީގެ ޤާނޫނު)ގެ 46 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) - ގޯތި މަގު ކަނޑުން - ގޯތި މަގުގެ މިލްކުވެރި ފަރާތެއްކަނޑައެޅުން

މައްސަލައިގެ ތަޢާރަފު

1. މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 1450/Cv-C/2019 ދަޢުވާއާއިން ބެލުން، ދައުލަތުގެ އިދާރާއެއް ހިމެނޭ އިދާރީ ޖަޒާއަކުގެ ދައުލަތާ އާއި އެކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2069/Cv-C/2020 ދަޢުވާއާއިން ބެލުން މިލްކުވެރިކަން ސާބިތު ކުރުމުގެ ދަޢުވާ ނިންމާފައިވާ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށްބުނެ، އެ ދެދަޢުވާއާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ކ. މާލެ، ގ.އަހިދޫގެ ފާޠިމަތު މުޙައްމަދު[1] ("ފާޠިމަތު މުޙައްމަދު" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް") ގެ ފަރާތުން މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލް ("މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލް" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފު ޢަލައިހި")ގެ މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުން ބަލާފައިވާ ދެ ދަޢުވާއެވެ.

2. މިއީ، ފާޠިމަތު މުޙައްމަދުގެ ފަރާތުން، މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލަށް ޢަރުޟުކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާ ދެމައްސަލައެއް ކަމަށްވުމާއެކު، އަދި މިމައްސަލަތަކުގެ މައުޟޫގައި އެއްގޮތް ކަމެއް ހުރުމާއެކު މިބިމުން މިލްކުވެރިކަމުގެ މައްސަލަ ދައުވާކުރާ މައްސަލަ ނިމޭ ގޮތަކުން، ދެން އޮތް މައްސަލައަށްވެސް އަސަރުކުރާނެތީ، މިދެ މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވަނީ އެކުއެކުގައެވެ. މިއީ މިދެ މައްސަލައާއި ގުޅޭގޮތުން މިކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ނިޔާ އެވެ.

މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް:

3. ގ.އަހިދޫގެ އެވް ހިޔާ ގޯއްޗަކަށް ވަނުމަށް އޮތީ ފާރަށާހިގެ މަގުން ވަގުތީ ގޮތަކަށް އޮތް 5 ފޫޓު ފުޅާ ގޮތްގަނޑަކަން 66 ފޫޓު ދިގު ގޮޅިއެވެ. އެގޮޅި ފިޔަވައި، ގ.އަހިދޫގެ އަޅާ ވަނައިގެން ބަދިފަރާތުގެ ގޮތަށް އޮތް ގޯއްޗަކަށެވެ.

[1] A062973

4. ގ.ގުރަހާގެ އެވް ސިޓީ ގޯތިގައި 12 (ބާރަ) ބުރީގެ އިމާރާތެއް ކުރުމުގެ ކަނޑައެޅުން ޕްރޮޖެކްޓް ހުއްޓި ދިޔައިފައެވެ. މި ހުއްޓަ ދިޔަ ކުރެހުމުގައި އޮތް ގޮތުން، ގ.އަރިދޫގެ އެވް ސިޓީ ގޯއްޗަށް ވަނުމަށް އޮތް ގޮޅިއަށް ގ.ގުރަހާގެ ގޭގެ ދޮރުކަނޑާފައެވެ.

5. މިކަމާއިމެދު ޝަރީޢަތު މުރާފިޢު ބުނަނީ، ގ.ގުރަހާގެ އިމާރާތް ކުރުމުގައި، ގ.އަރިދޫގެއަށް ވަނުމަށް އޮތް ގޮޅިއަށް ދޮރު ކަނޑައެޅިގެން ހުއްޓަ ދިޔައިރުވެސް، ގ.އަރިދޫގެ ގޭގެ ބޭނުންކުރާ ހުއްޓަ ނުޅި، މާލޭ ޕްލޭނިންގ ޑިޕާޓްމަންޓުން ހުއްދަ ދިން ކަމަށެވެ. އެހެންވެ، ގ.އަރިދޫގެ ގޯއްޗަށް ވަނުމަށް އޮތް ގޮޅިއަށް ގ.އަރިދޫގެ ބޭނުންކުރުމުގައި، ގ.ގުރަހާގެ ގޭގެ އިމާރާތުގެ ދޮރު ނުކުރެވޭނެކަމަށެވެ.

6. އެކަން ހުށަހަޅައި ދިނުމަށް މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލަށް ހުށަހެޅުން ނާކާމިޔާބުވުމާއި ގުޅިގެން، ޝަރީޢަތު މުރާފިޢުގެ ފަރާތުން، ސިވިލް ކޯޓުގައި އެކަން ހުށަހަޅައި ދިނުމަށް އެދުނެވެ. އަދި އެމައްސަލައިގައި، ވަކި ގޮތެއް ނުނިމުނީސް، ދުވަސް ފާސްވެއްޖާއަކުން، ގ.އަރިދޫގެ އަށް ވަނުމަށް އޮތް 5 ފޫޓު ފުޅާ ގޮޅިއަށް ގ.އަރިދޫގެ ގޭގެ ބައެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދީ މިލްކުވެރިކަން ސާބިތުކުރުމުގެ މައްސަލައެއް ހުށަހެޅިއެވެ.

7. މިދެންނެވި ދެޤަޟިއްޔާވެސް ދަނީ ކޯޓުން ނިމުނީ ތިރީގައިވާ ގޮތަށެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމި ގޮތް:

8. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 1450/Cv-C/2019 ދަޢުވާގައި ހުކުމް ކޮށްފައިވަނީ؛

" ދަންފަހު، އިސްވެދިޔަ ބަޔާންތަކާއި ފަރާތްތަކުގެ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، ގ.އަރިދޫގެ ގޯއްޗަށް އެގޮޅިމަގަކުން ވަނުމަށް އޮތް ގޮޅިމަގަކީ 05 (ފަހެއް) ފޫޓު ފުޅާމިނުގެ ގޮޅިމަގަކަށް ވުމުން، ގ.ގުރަހާގެ ގޯތިގައި ކުރާ އިމާރާތުގެ ދޮރު އެގޮޅިމަގަށް ނެރެވުމަށް ޕްރޮޖެކްޓްތަކައި އިމާރާތުގެ ކުރަހާގައި އިމާރާތް ކުރުމަށް

ދީފައިވާ ޢުޛުރަ މާތާ ޖާހިލުންގެ ގަވާއިދާއި އުސޫލާއި ޚިލާފަށް ޢަމަލުކޮށް ޤާބިލުކުރާތީ ގ. އަލިދޫގެ ގާފީގެ ބެލެނިވެރިންކުރު ޤާބިލްކަމާ މުޢާމަލާތުގެ ދަރިފުޅުގައި އެދިފައިވާ ގޮތަށް ކަނޑައަޅާފައިވާތީއާއި ނިޔާކުރަން އަހަރާ ދަރިފުޅުގެ ޤާބިލްކަމާ މުޢާމަލާތުގެ އަޅުވެރިކޮށްފައިވާ ބުރުއަކަމެވެ." މިފަދައިންނެވެ.

9. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:2069/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމް ކުރައްވަނީ؛

"ދެންފަހެ، ބުނެވިދިޔަކަންކަން އެގޮތުގައި ހުރުމާއެކު، ގ.އަލިދޫގެ / މާލެ، ޚަދީޖާ މުޙައްމަދުގެ ފަރާތުން މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކޮށް ހުށަހެޅި މި މައްސަލާގައި، ގ.އަލިދޫގެއަށް ވަންނާން އޮންނަ 5 ދުވަހު ޗާގައިޔާ ގ. އަލިދޫގެ ބަދަލުކުރުމުގައި ކަނޑައަޅައި އެ ޗާގައިގެ މިދުވަސްފިރާކަން ސާބިތުކުރުމުގެ މައްސަލަތައް މިހާރު ހުރަހެޅިދާނެކަމަށް ނުފެންނަކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މިގޮތުގެ މަތިން ޙުކުމް ކުރަމެވެ." މިފަދައިންނެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުން ފާހަގަ ކުރިކަންކަން:

10. މަތީގައި ބަޔާންކުރި ދެ ޤަޟިއްޔާ ނިންމުމުގައި، ސިވިލް ކޯޓުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ މައިގަނޑު ކަންކަމަކީ؛

10.1. އެކަކަށްވުރެ ގިނަދަރިންގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކޮށްފައިވާ ގޭބިސީއެއް ބައިވެރިން ގޭގެ އޮތުރައިން މިބިލައިވާ ބައިބަޔަށް ވަނުމަށް ނުދިނުމާއި ގެވެރިޔާ އޮތީ ހުރި ބޮޑުނިވެރިންނަށް ލިބޭ އާރޯއިން އުނިކޮށް ނަމާ ގެވެރިއަކާއި މިނިވަން ގެވެރިޔަކު ދެމެދުއްކަދާއި އިންވެގެން ނަގާބައި ލިބޭ ފަރާތްތަކުން ދަޢުވާކުރެވޭނެކަމާއި ގެއި ބައިދާރުގެން ނަމާ ގެވެރިޔާގެން ދަމަހަދައިގައި އިންވެގެން ލިބޭ ފަރާތުން ދަޢު ކުރެވުމާއި އެހެނިހެން ކަންކަމުގައި ބޭނުންކުރުމުގެ އަދި ގެވެރިޔާގެ ކޮޅުގައި ދަޢު ނަގާލަ ގެޖެ ބަހައްޓާނިވެސް ގެވެރިޔާގެ އެތެރެއަށް ވަންނަވަރު ބައިބަޔާގެ އިޖުރާއަތު ނެތްނަމަކަން.

10.2. ގ. ޝަރާފާގައި ކުރިން ހުރި އިމާރާތުގައިވެސް ގެވެރިޔަކު ދަޢުކުރެއް ދިއަބާ ބޮލުންކުރުން ކަމާއި، 12 ނޮވެންބަރު 2017 ވާރިސުގައި ގ. ޝަރާފާއަށް 12 ބެރިގެ އިމާރާތެއް ކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިފައި އެންނަކަމާއި، ގ. އަލިދޫގެ ގެއްލަވަ ގ. ޝަރާފާގެ ގޭގެ ބިމުން ނަގާފައިވާ ބައެއްކަމުން މި މައްސަލައިން ވަދެއްޖެއް ގ. ޝަރާފާ ގޭގެ ބައްޕާމީހެއްކަށް ޢަބްދުﷲ އިމާދު ބޮޑުފައިވާ ގޮތް ނަޔަކުރާ ފަރަ ހުއްޓައް މިދުވާފައި ގ. އަލިދޫ ޤާނޫނީ މުޤައްރަރުގެ ފެންވަރުން ހުރަހަގޮފައިނުވާކަން.

10.3. ގ. އަލިދޫއަން ވަނުމަށް އޮތް ގެއިމަގަކީ އެގެމަގެއްގައި 05 ފޫޓު ހަމަވާ ގެދި މަގެއްކަމަށްވާތީ އެގެމަގަކަށް ގ. ޝަރާފާ ގޭގައި ކުރާ އިމާރާތުގެ ދެބުރު ކުރިޔަށްދާނަމަ ވާސްކޯޓު ހުއްޓުމަތުވާ އެއިމާރާތުގެ ކުރުމާއި އެހެއްގަ މާތާ ޖާހިލުންގެ ގަވާއިދާއި އުސޫލާއި ހިލާފުކަމަށް ބެލެވެން ނެތްކަން.

10.4. ދި ގެއްލުމާއި ބަދަލުހޯދުމަށްގެން ގ. އަތޮޅުގެ އެޑްވައިޒަރ ގޮތުގައި މިލްކުވެރިކަން ބައްލަވަނިކަމަށް ލިބުނު ހިސާބުން، އަދި ބައްލަވަނިކަ އެގޮތުގެ ½ (ދެބައިކުޅަ އެއްބައި) މުދައްލަތު އިސްތިރާމްގައި ހިބައިނުދީ، ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މަތިން ގ. އަތޮޅުގެ އެޑްވައިޒަރ ގޮތުގެ ބެހެއްޓިއިން ޚިދުމަތް ބައްލަވަނިކަމާއި، މުދައްލަތު އިސްތިރާމް އާ ދިމާވާން ކަނޑައެޅިގެންނުވާއިރު، އެހެން އެއްގޮތް ވަރުގަދަވެއްޖެއި ގ. އަތޮޅުގެ އެޑްވައިޒަރ ގޮތުގެ ބާޠިލުކަމުގެ ކުއްތިކާޒާތު ބައްލަވަނިކަމާއި، މުދައްލަތު އިސްތިރާމް ސުލޫކު އުފެއްދިފައިނުވާކަމާއި، ނުވަތަ އެފަދަކަމެއް އެނގޭކަމެއް ނުވުން.

10.5. މަޙްކަމާ ބައްލަވަނިކަން ދަށުދަރަޖައިގެ ކޯޓުން އިސްތިރާމް ބަޔާންކުރި ބަދަލާ ގޮތުގެ ބާޠިލުކަމުގެ، އެއްގޮތަކީ އަނބުރާގެންގޮސް ބަދަލުހޯދުމުގެ މަޙްކަމާގައިވެސް ، އަދި ހިބައިން ދިނުމުގެ މަޙްކަމާގައިވެސް ބައްލަވަނިކަ އެއްވެސް ޝަކުވާއެއް އޮތްކަން އެނގޭކަން ނުވުން.

10.6. މަދަނީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1567/MC/2004 ޤަޟިއްޔާއިން ގ. އަތޮޅުގެ އެޑްވައިޒަރ ބަންޑާރަ ގޮތުގެ ބާޠިލުކަން މިހާރުވެސް އެ އޮތް 2070 (ދެހާސް ހަތްދިހަ) އަކަފޫޓު ކަމަށް ސާބިތުކޮށް ބައްސަކާރުވައިވާކަމާއި، މަދަނީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1567/MC/2004 ޤަޟިއްޔާގައި ބައްސަވެގެންވާ ބަރުޤާބިލުކަމުގެ މައްސަލަ އެކަނި ބެލުމަށްވެސް އެ ޤަޟިއްޔާގައި ބައްސަވާ އޮތް ބަރުޤާބިލާއި ހަމަ އެ ޤަޟިއްޔާ ބެލި މަޙްކަމާއިން ބެލި ބަދަލުވާގޮތަށް ހުކުމްކުރަނީ ކުރިއަށްގެންދާމެކަނީކަން.

10.7. ވީމާ، ގ. އަތޮޅުގެ ޙާޟިރުވި މުދައްޢީގެ ފަރާތުން ސިޓީ މާލޭ ކައުންސިލް މައްސަލަ ދަޢުވާކުރަން ހުކުމުގެ މައްސަލައިގައި ގ. އަތޮޅުގައިން ވަޒަންކޮށް ކުއްޖަ 5 ފޫޓުގެ ޖާގައަކީ ގ. އަތޮޅުގެ ބޭއްރެކުމުގައި ކަނޑައަޅައި އެ ޖާގައިގެ މިލްކުވެރިކަން ސާބިތުކުރުމުގެ މައްސަލައެއް މިހާރު ހުކުމުގެ ޤާނޫނީ ނޫނެވެ.

ހައިކޯޓުގެ ހަތިކަބަން ހުކުމުގެން އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް:

11. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 1450/Cv-C/2019 ޤަޟިއްޔާ އާއި އެކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2069/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ، އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރަން ޙާޟިރުވި މުދައްޢީގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކަކީ:

ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-A/092 ޤަޟިއްޔާއިން ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް:

11.1. ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2011 "ޤާނޫނުތަކުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނު"ގެ 03 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި "ބަހެއް ނުވަތަ އިބާރާތެއް، ނުވަތަ ޖުމްލައަކުން ބޭނުންކޮށްފައިވާ ގޮތުން، އޭގެން ވަކި މާނައެއް ދޭހަވާކަމަށްވާނަމަ، އެ ދޭހަވާ މާނަ އެއަށްވުރެ ފުޅާކުރުމަކީ ނުވަތަ އޭގައި ނުހިމެނޭ ކަންތައްތަކެއް އޭގައި ހިމެނުމަކީ މަސައްކަތް ކުރުމަކީ ރަނގަޅުގޮތެއް ނޫންކަމަށް ބަލަން" ވާންކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު އެއާއި ޚިލާފަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރގެ ނަންބަރު 2018/774 (20 މެއި 2018) އިޢުލާނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުގައި ނުހިމެނޭ ކަންތައްތަކެއް އޭގެ ތެރޭގައި ހިމަނައިގެން މަނަކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ؛

11.2. މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރގެ ނަންބަރު 2018/774 (20 މެއި 2018) އިޢުލާނުގައި މީގެތެރިން ހުއްދަ ދެވިފައިވާ ގޯތިތަކަށްފުސް ގޯތިމަގަން ދޫކުރެވޭނީ ގޯތިމަދުގެ އެޕާޓްމަންޓް ވަންނަންޖެހޭ ބައިވަރުގެ ބޭސިކުރިން އިޖުތިމާސްކީމަކަށް އެކަން ބެލުމަށްފަހު ފިޔަވަޅު އެޅޭނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އަދި މިކަން ދަޢުވާ ގޯތިދީފައިވެސް ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާއިރު، އަދި ދަޢުވާ ގޯތުގައި އޮތިފައިވާ ކަންކަމަށް ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން އިޖުތިމާސްކީމަކަށް ނުވެވިފައި، ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ހުރަހެޅި ގޮތް ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ޑޮކިއުމަންޓްކަން ސަރުކާރު ފައިދާއެއްކަމުގައިވާ "ޖަވާބުދާރީވެ ވަޒީފާއަށް ކަމަށް ހުރި މަޤާމްއެއްގައި ހަނދުމަކުރާނީ އެކަމަށް ޚަބަރުލިބުނު." ބަލާ އުޖޫރަ ހިފުމަށް ނިންމާފައިވާ ކަމުގައި ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ؛

11.3. ސިވިލް ކޯޓުގެ މައްސަލާގެ ތެރެއަށް ތަދައްޚުލްވި ފަރާތުން ދަޢުވާއަށް ބަޔާން ހުށަހެޅުމަށް 18 ޖުލައި 2019 ގައި ބޭއްވި އަޑުއެހުމަށް ހާޟިރުވެފައި ނުވާއިރު، އެފަރާތް ހާޟިރުނުވާތީ، އެފަރާތުން ތަދައްޚުލްވުމުން ކޯޓުން ބާޠިލްކޮށްދެއްވައިދިނުމަށް، އެފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންތައްތަކަށް މައްސަލާގައި ރިޢާޔަތްކޮށް ހުކުމް ކުރައްވާފައިވުމުގެ ސަބަބުން، ތަދައްޚުލްވި ފަރާތުން ހުށަހެޅި ކަންތައްތަކަށް ޠަޢުނުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ނުލިބި، ބާރުލާކަމުގައިވާ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ހުކުމް ކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ.

ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/75 ޤަޟިއްޔާއިން ހުށަހަޅާ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ

11.4. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2069/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގައި އެ ކޯޓުން ހުކުމްކުރައްވާފައިވާ ހުކުމުގައި ގ. އައިދޫގެއަށް ވަންނަން އޮތް ޖާގައަކީ މިލްކުވެރިކަމުގެ މައްޗަށް މައްސަލައެއް މިހާރު ހުށަހެޅިފައިވާކަމަށް ނުފެންނަކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ މައިގަނޑު ދ. ސަބަބަކީ ބައްޕާ މަނިކުގެ ދުނިޔޭގައި ގޮތުގެ ބަޖެހިނގާލުމު ސުވާލު އުފައްދާފައި ނުވުމާއި، ހައްވާ މަނިކުގެ ތަރިކަ މައްސަލާގައި ދ. އައިދޫގޭގެ ބެޖެހިގެން 2070 އަކަފޫޓުބަކަން ބަލާފައި އޮތްއޮތުން ކަމުގައިވާތީ، މި ދ. ސަބަބަކަށް ބިނާކޮށް މައްސަލަ ހުކުމްކުރުމުގެ ބައްލު ނިންމާކަމަށް ކަނޑައަޅަންޖެހުނު ޤާނޫނީ އަސާސް ބަލާނެކަންތަކަށް ނުބެލުމުން، މިއީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2020 "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު" ގެ 05 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އަދި (ނ) އާ ޚިލާފަށް އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/232 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލުތަކާއި (ގޮތުގެ އިމާރާތު ސުވާލު އުފެދިގެން ހުށަހަޅާ މައްސަލަތަކުގައި ގޮތް އުފެދިގެން އަދިގޮތުގެ މަސައްކަތް ރިޢާޔަތްކުރުމަށް އޮންނަ

ޢުޤޫބާތު އަދި ގޮތުގެ މިންވަރުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކުރާ ކޮޅުން މައްސަލަތަކެއް ނިންމާފައިވަނީކަން ގޮތުގެ އިތުގެ ފުށުއަރާތީގެ މައްޗަށް މައްސަލައެއް ހިންގާ ނިންމުން) ޒިޔާދަ ނިންމުމުގެ ކަމަށް ބެލި ހުކުމަށް ނުކުތުމެވެ.

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން:

12. މިދި މައްސަލައާއި ގުޅިގެން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 1450/Cv-C/2019 ދަޢުވާއާ އަދި އެކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2069/Cv-C/2020 ދަޢުވާތަކުގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓާއި އެމައްސަލައެއް އިސްތިއުނާފުކުރެވުނަން ޤާނޫނުގެ މުޢާމަލާތުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކާއި، އެނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން ދެފަރާތުން ދިފާޢުގައި ހުށަހެޅުއްވި ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ފާހަގަކުރާ ނުކުތާތަކާއި، މައްސަލައާއި ގުޅުންހުރި އެންމެހައި ލިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

ފަސޭހަތުރު މުޢާމަލާތު ނިޒާމުގެ ދަށުން:

13. ޤާނޫނުގެ މުޢާމަލާތުގެ ފަރާތުން ދަރު ކޮބަން ހުރަހެއް މިތާކަފިރާކުގެ މައްސަލައަކީ، ފާރަނާނިހާގެ މަދުން ގ.އަލިދޫގެއަން ވަންނަން އޭނާގެ 5 (ފަހެއް) ދުވަހު ފުރާ ގޮތުގައި، ގ.އަލިދޫގެ ބައެއްކަމުގައި ކަސޭއަރަގައި އެ ގޮތުގެ މިތާކަފިރާކަން ތާބިޢުކޮށް ދިނުމަށް އެދި ހުށަހެޅި ދައުވާއެކެވެ.

14. މިމައްސަލަ ހުށަހަޅައިދެނުން ސަބަބުއްކަމަން ފެންނާން ބޭރު، ގ.ގެޔާގެ އިމާރާތް ކުރުމަށް ފާސްކޮށްދީފައިވާ ކުރުނުބެހޭގައި ގ.އަލިދޫގެއަން ވަންނަން އެބޭ 5 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ދަރު ކުރިމަތިކަން ހުއްދަދީފައިވާ ކަމަން ބެލެވެން އޮވެއެވެ.

15. ސިވިލް ކޯޓުން މި މައްސަލަ ނިންމުމުގައި، ގ.އަތިރީގެއަށް ވަންނާން އޮންނަ 5 ފޫޓުގެ ޗާގަލިޔަ ގ.އަތިރީގެ ގެގެ ބައެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅައި އެ ޗާގަލިގެ މިލްކުވެރިކަން ސާބިތުކުރުމުގެ ދަޢުވާއެއް މިހާރު ހުށަހެޅިދާނެކަމަށް ނުފެންނަކަމަށް ކަނޑައެޅި ކަނޑައެޅުމުގައި، ބަޔާ ވަސީލާގެ ދުނިޔާގައި ގޯތީގެ ބޮޑުމިނާ މުޅި ސުވާލު ނުއުފެއްދުމާއި، ޙައްވާ މަނިކުގެ ތަރިކަ މައްސަލައިގައި ގ.އަތިރީގެ ބޮޑުމިނަކީ 2070 އަކަފޫޓުކަމަށް ބަލާފައި އޮތް ކަމަށް ބަޔާންކުރާ ދުރަސަބަބް ބިނާކޮށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެ ބަދަލު ނިކުމަށް ކަނޑައަޅައިގެން ޗާގަލު ޤާނޫނީ ސަބަބަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ފާހިމަކު މުބާރަކު ބުނާ ބުނުމަށް ބަލާއިރު، އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

ގ.ގުނަރާގެ:

16. ގ.އަތިރީގެ އަކީ، ގ.ގުނަރާގޭގެ ބައެއްކަން ހުށަހެޅުން ލިޔުންތަކުން ބަލާއިރު ދޭހަވެއެވެ. މިގޮތުން، ގ.ގުނަރާގެއަވ ކިޔާ ގޯއްޗާއި ގުޅޭ ގޮތުން، މަޙްކަމަތުއްޝަރުޢިއްޔާއިން 10 ޖޫން 1963 ގައި ނިންމާފައިވާ ނަންބަރު:591/3/63 ފަސްޚާ ނިމުނު ގޮތުން ގ.ގުނަރާގެ އެއިނދުރަން ހަމަޖެހުނު ގޮތް އެނގެން އޮވެއެވެ. އެ ފަސްހާ ތިރީގައި ނަކަލު ކޮށްލައި އެވަނީއެވެ؛

" މިކަން ބެލިއިރު، މި مســــــألة އަކީ، ގ.ގުނަރާގެ ވާރުތަ ވެރިންގެ ދެމެދުގައި ބަހައިދިނުމަށް المحترم މަޙަން حسن މަނިކު އެދިވަޑައިގަތް مســــــألة އެކަމެވެ.
حسن މަނިކުގެ ބަސް: ގ.ގުނަރާގެއަކީ އަޅުގަނޑުގެ ކާފަ މަޙަން ادم ކަލޭފާނު ނިޔާވެގެން، އޭނާގެ މިރީ، އަޅުގަނޑުގެ ބައްޕަ اسمعيل ފާތުމާއި عيســــى ފާތުމާއާ ދެބޭބެންނަށް ملك ވެފާވާގޭއެކެވެ. ދެން عيســــى ފާތުމާ ނިޔާވުމުން، عيســــى ފާތުމާގެ އަނބިމީހާއަށާއި މިގޭގެ 1/2 ގެ 1/4 ބައި، ފަހަރެއްގައި އަދިން سريعة ގެ ދުރުވެރިކަމުގެން، ގަނޑުވެލިވެ. އަދި ބައްޕަ ނިޔާވިއިރު އިން ދަރިންގެ، ތިމަގެތަކުގެ حلال ބައި 1/8 ވެސް ވަނީ އަޅުގަނޑު ގަނޑުވެފައެވެ. މިގޮތަށް ކުރެވުނު ކާފަ ނިޔާވުމުން، ބައްޕަޔާއި عيســــى ފާތުމާ ދެބެންގެ، ދެން عيســــى ފާތުމާ ނިޔާވުމުން، އަޅުގަނޑުގެ حلال ބައި ނޫނީ ބައްޕަގެ މިލްކެކެވެ. ބައްޕަ ނިޔާވުމުން މިހާ އަޅުގަނޑާ (حسن މަނިކު)އި، ابراهيم رشيد އާއި، يوسف رشيد އާއި، محمد سعيد އާއި ދަރިންގެ ތިމާގެ ކަމަކަށެވެ. ދަރިންގަނޑެއް ވަނީ އެއީ މިހާރު އަޅުގަނޑުގެ ملك އެކެވެ. ވީމާ ބައްޕަގެ ތަރިކައިގައިވާ މުދަލާއި މިގެ ބައްސަވައި ދެއްވައި، މިކަމުގެ ޝަރުޢީ ޙުކުމް އެދެމެވެ.

ދަންނަވަނީ، މިވެއްޖެ، މަލިން اسمعيل ކަލޭފާނުންގެ ގެއްލުމަކަން المحترم على ދީދީ مدم އާއި المحترم ގުރަށުގޭ على ދީދީއާއި، އުމުރުންގެ ބަހުންނާއި، ١٢ رجب ١٣٧٣هـ މިتاريخ ގައި محكمة الشرعية އިން، اسمعيل ކަލޭފާނުންގެ މުދަލާއިމުދުގައި ލިޔެފައިވާ ލިޔުމުން ثابت ވެއްޖެއެވެ. މިتركة އިން، މިހާރު ވާރިސުންނަށް، اسمعيل ކަލޭފާނުންގެ ހަމަކު ފިރިހެންދަރިންނަށެވެ. މިގޮތުގެން سعيد ވަނީ މިހާރު ނިޔާވެފައެވެ. އޭނާއަށް ވަރިހަމަ ކުއްޖަކަށްވާނީވެ ތަރިކައިން އޭނާގެ އުއްބަޖެހިގެން 1/6 ބައި، ދިވެއި، ދަން ޢުމަރު އުއްބަގޮތުވަނީ، މި އުއްބަފާ ލިބެން ބައިނަނަވެ. حلال ބައިނަގާތައި ޒުރިޔާއްޔާއި މިޔެން ފިރިހެން ބައިންގެދުގައި ބަހައި އުއްބަދަކަވެ. ވީމާ، މިގޮތުގެ 4608 ބައިކުން، حسن މަނިކަން 2207 ބައި، ابراهيم رشيد އަށް 1127 ބައި، يوسف رشيد އަށް 1127 ބައެވެ. ދަންޑިތާ ބާޔި 147 ބައި އުޅި سعيد ގެ އުއްބަޖެ احمد މަނިކަށެވެ. މިނާގެ ބައި حسن މަނިކު ގަނޑަށް ނަންގައި މިގޮތަށް މިދުއާ ބަހުމަން حكم ކުރި އެވެ."[2]

17. މަޙްކަމަތުޝަރުޢިއްޔާއިން ނިންމި ޤަޟިއްޔާގައި ތަރިކައިން ބައިބައި ހަމަޖެއްސާފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު އަންނަނިވި ކަންކަން އެގޮތުގައި ހުރިކަން އެނގެއެވެ.

17.1. ގ.ގުރަށުގެއަރި، މަލިން އާދަމް ކަލޭފާނުގެ ގެއްލުމަކަން އެނގެއެވެ. އޭނާ އުގެ ޢުމަރު އުއް ގޮތުގައި ޤަޟިއްޔާގައިކަން ސާފުވެއެވެ. މިކަން އެނގެނީ، ހަދައިފައިވާ އެއްސުން ލިޔުންތަކާއި ގުޅުވާފައިވާ، އޭގެ ޒުވާޖުން ޢުމަރު ފާހަގަކުރާގޮތް މަރުކަޒާއި ގުޅޭ އެއްޗެހިގައި ތަފާސީލުން އެގޮތް ގޮތުގައި ނިންމާފައިވާ ކަންތައް އެނގޭނެއެވެ. ވީމާ، އެގޮތްކަލު ފާހަގަކުރާ ގޮތުން ވަރިހަމަކަމާ ޤަޟިއްޔާ ޢުމަރު ގޮތްކަކަރަވާލާ، ގ.ގުރަށުގެއެވެ ކަޒާ ގޮތުތަކާއަށް ވަރުވަރު އިތުރު އަރުން ގޮތުދަރުގެއް އަރިހުގެ ޢުމުރަށް ބާއްޖެ ހަމައިން ބަލައި ގެންދާ ކަމުގެ ނުވެއެވެ.

17.2. ގ.ގުރަށުގެ މަލިން އާދަމް ކަލޭފާނު ނިޔާވުމުން އެގެ ހަމަޖެއްސި އޭނާގެ ދަރިންނަށް ކަމުގައިވާ ޙިއްޞާތަކާއި ޙިއްޞާއިތުރުގޮތުގައި ދަރިންގެ މުދުގައިކަން އެނގެއެވެ. އެގޮތުން ހަމަޖެއްސުމުން، އެގޮތުގެ 4608 ބައި، ދަރިޔަކު ކަނޑު މިހަކަށް 2304 ބައި ލިބޭކަން އެނގެއެވެ. ދަރިން އިސްލާމު ނިޔާވުމުން، އޭނާގެ އަނބި މިހާރަށް 1/4 ބައި ނަގައި ބާކީ ބައި އަށް ޙިއްޞާއިތުރުކަން ހަމަޖެއްސުނުކަން އެނގެއެވެ. މިގޮތަށް ހަމަޖެއްސުމުން، އިސްލާމުގެ އަނބިމިހާރަށް 576 ބައި ލިބެއެވެ. ޙިއްޞާއިތުރުކަން 1728 ބައިލިބެއެވެ. ވީމާ، ގ.ގުރަށުގޭގެ 576 ބައި ފިރިހަލައި، ދަރިން އުޅޭ 4032 ބައި ޙިއްޞާއިތުރުކަން ލިބޭނީކަން އެނގެއެވެ.

2

نمبر:	591/3/63		
مسألة އައިފަރާތުގެ نمبر:	دعوى ސިޓީ نمبر 445/63		
دعوى ކުރި ފަރާތް:	المحترم މަލިން حسن މަނިކު ގ.ގުރަށުގޭ 32 އަހަރު		
دعوى ލިބުނު ފަރާތް:	المحترم ابراهيم رشيد، المحتريوسف رشيد، المحترم محمد سعيد		
ހުށަހެޅުނު تاريخ:	1/4/63	ނިމުނު تاريخ:	10/6/63
دعوى ގެ ވާހަކަ:	ތަރިކާ مســـــــــألة		

އިސްމާޢީލުގެ އަނބިމީހާއަށް 576 ބައި ވަތީ، އިސްމާޢީލްދެކުދިންގެ ބަހަން ޖެހޭނީކަމަށްވެސް އެނގެއެވެ. މިހިސާބުން ގ.މުރާކާގެ ގޯތި ބިން ބައިބައި ކުރިކަން އެނގޭކަން ނެތެވެ.

17.3 އިސްމާޢީލްދެކުދިން ސިއްތާވެގެން، ޢާއިޝަތު އަދި 4032 ބައި ބަހާލެވިފަސް، އިސްމާޢީލްދެކުދިންގެ ދަރިންނާއި ޢާއި ސިއްތާވިލުމާއި އިން އަނބިމީހާއަށް. އަނބިމީހާ ޙިއްޞާކަމަށް (ދަރިން) އަށް ހަތްވަނަބައިގެ ގޮތުގައި 1/8 ބައެވެ. އެއީ، 4032 ގެ 1/8 ބަރާބަރު 504 ބައެވެ. މިބައިވެސް ގަންނަވައިފިނަމަ އިސްމާޢީލްދެކުދިންގެ ބަހަން ޙަވާލުކަން އެނގެއެވެ. ދެން ބާކީ އޮތް 3528 ބައި، އިސްމާޢީލްދެކުދިންގެ 04 ފިރިހެން ދަރިންނަށްވުމަވާ ބަހަން ޙަވާލާއި އިބްރާހީމް ރަޝީދާއި ޔޫސުފް ރަޝީދު އާއި މުޙައްމަދު ސަޢީދުއަށް ލިބިދިނުމަށް އެނގެއެވެ. އެއީ، ކޮންމެ ފިރިހެން ދަރިއަކަށް 882 ބައެވެ.

17.4 މިތިރީގައި ހަމަޖެއްސިފައިވާ، އިސްމާޢީލްދެކުދިންގެ މުޙައްމަދު ސަޢީދު ނިޔާވެފައިވުމާއި، ޢާއިޝަތު އޭނާއަށް 882 ބައިވެސް ބަހާލެވިފައިވާކަން އެނގެއެވެ. މުޙައްމަދު ސަޢީދަށް ލިބުނު ބައިން ކުޑަކުދިންގެ ޝަރީޢަތުން، ޢާއިޝާއާ އެއްބަނދު އަށްމަދު ވަނީކަން ފަރާއިޟުގެ 1/6 ދިނުމަށްވެއެވެ. އެއީ 882 ބައި 6 ބައި ކުރުމުން އަށްނަ 147 ބައެވެ. ބާކީ ހުރި ބައިބައި ބަހާލެވިފަސް، އެއްބަފާ ބަހަން ޙަވާލާއި އިބްރާހީމް ރަޝީދާއި ޔޫސުފް ރަޝީދުގެ ވުރުގައި ޢަސަބަތުން ލިބޭ ބައެއްގެ ގޮތުގައި ހަމަހަމަ ކޮށެވެ. އެއީ 882 ބައިން 147 ބައި އުނިކުރުމުން، ބާކީ އޮތް 735 ބައި ތިން ބައިކޮށް އެއިން ކޮންމެ މީހަކަށް 245 ބައެވެ.

17.5 މިދެންނެވި ގޮތަށް ބައިބައި ހަމަޖެހިގެން ދިޔުމުން، ބަހަން ޙަވާލަށް، ޖުމްލަ ލިބޭނީ، އިސްމާޢީލުގެ އަނބިމީހާގެ ގޮތުން ވަތް 576 އާއި ދަރިކަމުން ވަތް 504 ބައާއި އިސްމާޢީލްދެކުދިންގެ ތަރިކައިން ލިބުނު 882 ބައާއި މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ ތަރިކައިން ލިބުނު 245 ބައާއެކު ޖުމްލަ 2207 ބައިކަން ސާފުވެއެވެ. މަޙްކަމަތުއްޝަރުޢިއްޔާގެ ފޭސްވެރިކަމުގައި "މިވާ މިގޮތުގެ 4608 ބައިކޮޅު، حسن ޙަވާލަށް 2207 ބައި،.." ލިބުނު ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ މިލްކިއްޔާ ގޮތަށް ހަމަޖެހިގެން ދިޔުމުންނެވެ. މިގޮ އިތުރުން، މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ އެއްބަނޑު އަށްމަދު ޙަވާލަށް ލިބުނު 147 ބައި ގުޅުމަށް ބަހަން ޙަވާލަށް އެންގިކަން އެނގެއެވެ. އެބައި ގަންނަވައިފިނަމަ، ބަހަން ޙަވާލަށް 2354 ބައި ލިބޭނެއެވެ.

17.6 މިދެންނެވި ގޮތަށް ބައިބައި ހަމަޖެހުމުން، އިބްރާހީމް ރަޝީދަށް ޖުމްލަ ލިބޭނީ އިސްމާޢީލްދެކުދިންގެ ތަރިކައިން ލިބުނު 882 ބައާއި މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ ތަރިކައިން ލިބުނު 245 ބައާއެކު ޖުމްލަ 1127 ބައެވެ. އަދި ޔޫސުފް ރަޝީދަށްވެސް ލިބޭ އިސްމާޢީލްދެކުދިންގެ ތަރިކައިން ލިބުނު 882 ބައާއި މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ ތަރިކައިން ލިބުނު 245 ބައާއެކު ޖުމްލަ 1127 ބައެވެ. މަޙްކަމަތުއްޝަރުޢިއްޔާގެ ފޭސްވެރިކަމުގައި "މިވާ މިގޮތުގެ 4608 ބައިކޮޅު، .... ابراهيم رسيدއަށް 1127 ބައި، يوسف سعيدއަށް 1127 ބައެވެ." މިގޮތަށް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އެގޮތަށްވާތީއެވެ.

ގ.އަލިދޫގެ:

18. ގ.އަލިދޫގައި ގ.ގުރަހާގެއިން އިބްރާހިމް ރަޝީދުއަށް ލިބުނު ބަހާއި ޙުސައިން ރަޝީދަށް ލިބުނު ބަހާއި އެއްކޮށްގެން އުފެއްދުނުއިރު ގެއެއްކަން ހުރަހަގުން ލިޔުންތަކުން ސާބިތުވެއެވެ. މިކަން އެނގެނީ، މަދަނީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު:1567/MC/2004 ޤަޟިއްޔާގެ "އިތުރު ބަޔާން" ގައި އޮތް އިބާރާތުންނެވެ. އެބައިގައި އޮތީ؛

> "1- 1990 ނޮވެމްބަރު 21 ވަނަ ދުވަހު މާލޭ މުނިސިޕަލްކޯޓުން، ގ.އަލިދޫގެއަން ހައްދަވައި ދެއްވާފައިވާ ނަންބަރު ބ.7896 އިމާރާތާއި ގޭގެ ރަޖިސްޓްރީއަށް ބެލުމުން .....ރަޖިސްޓްރީގެ އިތުރުބަޔާންގައިވަނީ "މި ގެއްލުކަ ގ.ގުރަހާގެ އަށް ހިޔާ ބަންގާރަ ގޭގެ ބައިކުޅިން 19 މެއި 1970 ގައި އިބްރާހިމް ރަޝީދު އާއި ޙުސައިން ރަޝީދުއާއި ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު އެގޭގެ އިރުމަތީބައެވެ، 12 އޮގަސްޓް 1970 ގައި މ.ފެހިއިމާގެ ހައްލާ މަޝްވަރާ އާއި، ރަޖިސްޓްރީކުރެވުން ގެއްލާއި މިދަގޭގެ ބަދަލުކުރަން ދެފަރާތުން އަދިގެން މިދަގޭގެ ބަދަލުކުރި ހައްލާ މަޝްވަރާ އާއި ރަޖިސްޓްރީކުރެވުން ގެއްލުކުރެވި..." މިފަދައިންނެވެ.

19. މަތީގައިވާ ބަޔާނުން ދެނެގަނެވޭ ކަންކަމަކީ، ގ.ގުރަހާގެއެވެ ހިޔާ ބަންގާރަ ގޭގެ ބައިކޮޅުގައިވަނީ 19 މެއި 1970 ގައި ކަމެވެ. ގޭގެ ބައިކުޅިއިރު، އިބްރާހިމް ރަޝީދު އާއި ޙުސައިން ރަޝީދުއަށް އެގޭގެން ލިބުނު ބައަކީ ގޭގެ އިރުމަތީ ބައިކަމެވެ.

20. އިބްރާހިމް ރަޝީދު އާއި ޙުސައިން ރަޝީދުއަށް ގ.ގުރަހާގެއިން ލިބުނު ބައިގެ ބޮޑުމިން މަދްކަމުގެއް ސަރަޙައްދާގެ ހިސާބު ބަޔާންކުރި ރިޕޯޓުން ސާބިތުވެއެވެ. އެއީ ކަންމަ ފިހާރަކުން 1127 ބަރެވެ. އެއްކޮންނާ ކުރަމުން، މުޅިގެ ބޮޑުމިނަކީ ޖުމްލައަކީ 2254 ބަރެވެ.

21. މ.ފެހިއިމާގެ ހައްލާ މަޝްވަރާ ބަހާލުމުގެ ލިޔުމުގެ 12 އޮގަސްޓް 1970 ގައި ކަށަވަރުކޮށް އެނގެން އޮވެއެވެ. ނަމަވެސް ހައްލާ މަޝްވަރާ ބަހާލުމަށް ގޭގެ، އިބްރާހިމް ރަޝީދު އާއި ޙުސައިން ރަޝީދުއަށް ގ.ގުރަހާގެއިން ލިބުނު ބަހާއި ބަދަލު ކުރިކަންވެސް އެނގެއެވެ. ވީމާ، ބައްލާ މަޝްވަރާ ގ.ގުރަހާގެއިން ލިބޭނީވެސް އިބްރާހިމް

ރަޝީދާއި ޔޫސުފް ރަޝީދުއަށް ގ.ގުރަރާގެއިން ލިބުނު ބަހާއި އެއްވަރުގެ ބައެއް ހިމެނޭ ގޮތަށްކޮށްފައިކަން ދެނެގަނެވެއެވެ. އެއީ 2254 ބައެވެ.

ގޮލިގަނޑު:

22.ހުށަހެޅުން ލިޔުންތަކަށް ބެލުމުން، ގ.ގުރަރާގެ ދުބައި ކޮންޓެއިނަރީ އުޅުއްވާ ދުނިޔަނަ ވާނުނަކަން އެނގެން އޮވެއެވެ. އެގޮތަށް ބައިކުރުމުން، ގ.ގުރަރާގެއި އޮންނަނީ، އިރުމަތީ ބަޔާއި ހުޅަނގު ބައެކެވެ. ގ.ގުރަރާގެ މިގޮތަށް ބައިކުރުމުން، ހުޅަނގު ބައަށް ފުރަނާކިލާގެ މަގުން ވަދެވޭނެއެވެ. ނަމަވެސް އިރުމަތީ ބައި އޮންނަނީ ވަރައިގަނޑާ ގޯތިތަކުން ތަޅުލާފައެވެ. އެހެންކަމުން، ގ.ގުރަރާގެ ދުބައިކޮން، އިބްރާހިމް ރަޝީދު އާއި ޢުސްމާން ރަޝީދުއަށް ލިބުނު ގ.ގުރަރާގެ އިރުމަތީ ބައިން (މިހާރު ގ.އަރައިރާގެއަން) ވަނުމަށް ގޮތުގައި ހުޅުމަލޭ ރާސްތާ ކަމުގެ. އެއީ ބަހުގެއް ކުރަންޖެހޭވަރަށްވުރެ ސާފުކަމުގެ.

ބަނގުރާ ގެއިއްކަމަށް ބޭނާ ބޭނުން:

23.މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލުން އަދި މިމައްސަލައިގައި ތަރައްޤީކުރި ފަރާތުން ހުށަހެޅި ބާރާތްގައިވާ ބައާންކުރާ ގޮތުން، ގ.އަރައިރާގެއަން ވަނުމަން އޮތީ 5 ފޫޓުގެ ފުޅާމިނުގެ ގޯތިގަޑުކަން 66 ފޫޓު ދިގުމިނުގެ ގޮލިގަނޑެކެވެ. ބަނގުރާ ގޮލިއެއްކަމެވެ. ޖުމްލަކޮން ބުނާނަމަ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ބިމަކީވެސް ބަނގުރާ ނުވަތަ ދައުލަތުގެ ބިމެވެ. ނަމަވެސް، ހުރިހާ އިސްތިސްނާއެއްގައި، ބަނގުރާ ބިމާއި، ފަރުދީ ބިމާއި، ބަނގުރާ އަމިއްލަ ބިމާއި ވަޤުފު ބިމާއި މިފަދަ މުސްތަޤްބަލުތަކުގެ ބާރުން ކުރަނީ އެ ބިންބިމާއި ގުޅުން ސަލާމީ އަދި ހުރިހާ ގޮތެއް ބެލި ޝަރުޢީތަކާއި ވާޖިބުތަކާއި އުފެދެންކުރުމުގެ ބާރުގުރެވެ. މިގޮތުން، ބަނގުރާ ގޮއްސަކުން ނުވާ ގޮލިއަކީ ހުއްޖަތަކަށް ފާސްކުރެވި އޮތީ ހުސްބިމަކީ "ބަނގުރާ" ގޮލިއެއް ކަމުގައި ބެލެވިދާނެ ކަމަކަށް ނުދޭކެވެ.

24. މިމައްސަލައިގައި، ބަޔާންކުރާ ގޮތުގައި، ކ.ގުރައިދޫގެ އިދާރީ ބައެއް (މިހާރު ކ.އައިދޫގެއަށް) ވަނުމަށް ނަގާފައިވާ ގޮތުގައެވެ.

ގޯތި ނެގީ ކޮން ބަޔަކުންތޯ ކުރެވޭ ބަހުސް:

25. ކ.އައިދޫގެ ގޭގެ ފަރާތުން ބަޔާން ކުރަނީ އެގޮތުގައި ކ.އައިދޫގެ ގޭގެ ޗުމްލަ މިންގެ ތެރެއިން ނަގައިފާ ގޮތެއް ކަމަށެވެ. ނަމަވެސް ކ.ގުރާގެ ފަރާތުން އަދި މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ ފަރާތުން އެކަމަކު އިންކާރުކޮށްފައިވެއެވެ.

26. ކ.ގުރާގެ ބަޔަކުގެން، ބޮޑު ބައި ދިރިއުޅުއްވާ ހަސަން މަނިކުން ކަން ކުރިން ބަޔާން ކުރެއްވިއެވެ. އެއީ 2207 ބައެވެ. އިބްރާހީމް ރަޝީދު އާއި ފާރޫޤު ރަޝީދުއަށް ދިނީ 2254 ބައެވެ.

27. ފުރަތަމަ ލިބުނުބައި ބަލާއިރު، މިހާރު ކ.ގުރާގެ ނަމުގައި އެއް ބައިގެ ބޭޒިމިނަށް 2600 އަކަފޫޓެވެ. އަދި ކ.ގުރާގެ ބައިކަން އިދާރީގޮތުން އެއް ބައި (މިހާރު ކ.އައިދޫގެ) ގޭގެ ބޭޒިމިނަށް 2070 އަކަފޫޓެވެ. މީގެ، ބަޔާންވެރިޔާ އެންމެ ހައި ކަންކަމަށް ބަލާއިރު، ކ.ގުރާގެ ބައިކަން އެގޭގެ އިދާރީ ބައެއް (މިހާރު ކ.އައިދޫގެ) ވަނުމަށް ނަގާފައިވާ ގޮތުގައި، ކ.ގުރާގެ ދެބައި ކުރިއިރު، އެގޮތުގެ އިދާރީ ބައެއް (މިހާރު ކ.އައިދޫގެ)އަށް ނިސްބަތްކުރަންވާ ބިމުގެ އޭރިއާގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ބައެއް ކަމަށް މަގުމު ކަންކަން ސާބިތުކުރާކަމުގެ މިންގަނޑުން ބެލެވިފައެވެ.

28. މިދެންނެވި ގޮތަށް ބަލަފުލުގައި، 29 މާރިޗު 1979 ގައި ހުރަހާފައިވާ ތާބިތުގައިވާ ގޮތަށް ބިޔާނާ ހުރިކަމަށް ބައްސަކަށް ހުރަހަކާފައިވާ ގ.ގުރަހާގެ އާއި ގ.އައިޑޫގެ ގޭގެ ތާބިގައި،[3] "އައިޑޫގެ 2070 އަކަފޫޓު (ގޯތިގަނޑުގެ އޭރިއާއިރުމާ)" މިހެން ބައްސަން ކޮށްފައި އޮތް އޮޅުމާއި އަދި ގޯތިގަނޑުގެ އޭރިއާ ކަމަށް "330 އަކަފޫޓު ގޯތިގަނޑު" މިހެން ބައްސަންކޮށްފައި އޮޅުމުން ފެނެއެވެ. މިއިން އަންގައިދޭ ކަމަކީ ގޯތިގަނޑުގެ އޭރިއާ އާއި މިތާބިން ގުޅުވަނީ ގ.އައިޑޫގެ ގޭގެ އޭރިއާއާކަމެވެ. އެގޯތީގެ އޭރިއާ ގުޅުވަނީ ގ.ގުރަހާގެއާ ނޫން ކަމެވެ.

29. މީގެ އިތުރުން، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރގެ ލޭންޑް އެންޑް ބިލްޑިންގ ޑިޕާޓްމަންޓުން، "މާލެ ބްލޮކް މެޕް ޖޫން 2016" އަށް ބަލާއިރު، 132 ވަނަ ބްލޮކްގައި ގ.އައިޑޫގެ އާ އިންފެނަށް އޮތް ގޯތިގައި ޑިވައިޑްކޮށްފައިވާ، “ 5’ (aidhooge sub-division)” މިހެންނެވެ. ހަމަ މިޗާޓްގެ 132 ވަނަ ބްލޮކްގެ އެހެން ބައެއް ގޯތިގައިވެސް މިޔުނިޓްތަށް އެ ގެއެއް ނިސްބަތްވާ ސަރުކާރު ސަބްޑިވިޝަން ޖަހައި ގޯތި ފެހަރަ ކޮންފައިވާއިރު، ބައެއް ގޯތިގައި “Government Goalhi” މިހެން ޖަހާފައި އެބަހުއްޓެވެ. ވީމާ، މިފަހަރަ ދެކެވިދާ ދަލާމަތާއްގެ ގޯތީގެ ފަހަރަކަން ސާބިތުވެއެވެ. އަދި އެގެއްގެ ނަމާއި ނިސްބަތްކޮށް ސަބްޑިވިޝަން ޖަހާފައިވާ ގޯތިއަކީ އެނގިދާ ނިސްބަތްވާ ގޭގެ ނަޑިފައިވާ ގޯތިގަނޑެއްކަމަށް ދަލީލުތަކުން ހުރެއެވެ.

އިސްތިޢުނާފުކުރާ ފަރާތް:

30. މިމައްސަލައިގައި އިސްތިޢުނާފުކުރާ ފަރާތަކީ، ގ.އައިޑޫގެ ހައްވާ މަރިޔަ ދަރިންގެ ތެރެއިން، ޠާހިރާ މުޙައްމަދެވެ. ޙައްވާ މަރިޔަ 12 ޑިސެމްބަރު 2003 ގައި ނިޔާވުމާއި ގުޅިގެން ޙައްވާ މަރިޔަގެ ތަރިކަ ބަހައި އުޅުއްވާއިރު 03/64 ބައި މިރާތުފޮތުގެ ޙިއްސާ ހުކުމާއި ގުޅިގެން، ގ.އައިޑޫގެ ބޭނުމިދިންގެ ތެރޭގައި މި

[3] B·NO·132

ޤާޟީއަށް މުބައްލަދު ހިމެނިފައިވާތީ، ގ.އަދިރީގެ އުފުލާ ގުޅޭ ޤަޟިއްޔާ ދެއް ގޮތުން، އުފެދޭ ގޮތަށް ސާބިތުކުރުމުގެ ދަޢުވާ ކުރާއިރު ދަޢުވާލިބިގަތުމުގެ ހައިސިއްޔަތު ޤާޟީމަތު މުބައްލަދަކަށް ލިބިގެންވާކަން ސާބިތުވެއެވެ.

31.ދެން ކޯޓުން މިދަރުމަސަލަ ފަހިސަވާ ކުރިއަށް، ގ.އަދިރީގެ ގެގެ ގޮތުގެ ބޭރުމީހާއި އެގްރީމަންޓް ގުޅިފައިވާ ބަންޑާރަ ބިންކަނޑައެޅުމުގެ މިލްކުވެރިކަމާމެދު ބައްލަވާ މަނިކާ ދުނިޔެއާއި ސާބިތުވާ ސުވާލެއް ދިމާވޭ ދުނިޔެއާއި އެކަމާ މިލްކު ބައްލަވާ މަނިކާގެ ތަރިކައިން ލިބޭނެގެ ސަބަބުން ބައިސިކަލް ދެއްކުމުގެ ހައިސިއްޔަތު ޤާޟީމަތު މުބައްލަދަކަށް އުފެދޭ ހާލު ޖާގައެއް ނަންބަރު ބެދުނީއެވެ. މިއީ ރަސްމީ ބަޔާނާއި ދުނިޔެވެ. ސަބަބަކީ، ހައްލާ މަނިކާއަށް ގ.އަދިރީގެ ލިބުނު އިރުން ނުލިބޭ، އެއް ދުނިޔެ ދިނުމުގެ ހަމައަށް ގ.އަދިރީގެއަށް ވަންމަށް އެކު ގޮތުގެ ގާޒީއާއި މުބައްލަދު އެއްވެސް ވަރަކުން އެކުއަކު ބޭނުން ނުވާކަމެވެ. މިހާ، އެ ގުޅި އެކު ޙާރާކާތް ބައްލަވާ މަނިކާގެ ދުނިޔެއާއި އެކަމާ ސާބިތުވާ އުފުލާ ސާބިތުކުރެވޭ ސަބަބަށް ވޭތުވި. މިހާރުވެގެން އެޅޭ ގޮތަ، ގ.އަދިރީގެއަށް ވަންނަން އެކު ގުޅިގަތުމާއި ވާޖިބަކު، ގ.ގަރާގެ ގޮތުގައި ދިރިތ 12 ބަރީގެ އިޙާރާތްތަކުގެ ދަރު ކަނޑަން ހުއްދަ ދިނުން އުފުލި، އުފެދިނުން އެއް ހުށަހެޅުއްވީ. މިހާ، ގ.އަދިރީގެއަށް ވަންމަށް އެކު ގުޅިގެ ހާޞިލް ބަހާ ދުރު މިހާރު އެއްވެސް ގޮތަކުން ބަދަލުވެ އުނިކަމެއް ލިބޭނެ، ގ.އަދިރީގެ ގެގައި ދިރިއުޅޭ ކޮންމެ ފަރާތަކަށްވެސް އެކަން ފަހިސަވާކަން ގޮތެއް ނިންމަން ކަޑަދު އާދެވޭނެއެވެ.

<u>ގޮތުގެ މިލްކުވެރި ފަރާތް:</u>

32.މިފަދައިން ވަގުތީ ކޮންސާރޭ ގޮތެއްނެތް ތަޢުލީމީ ފަރާތާ ބެލުން ހުށަހެޅުމަށް ނުވަތަ ވަގުތީ ތަފްސީލު ހަދާ ގުޅިއަރީ އެގުޅުއް ނަމުން ގޮތުގެ ވަކިވުމުގެ މިލްކުވެރިކަމެވެ. އެހެންކަމުން، އެގޮތުގެ ބައިސިކަލްތަކުގެ ތަރުއިން ވަކިވުރަކަށް ނިސްބަތ މިލްކުވެރިކަމުގެ ޙައްޤުތަކަށް ދެކިގެން، ވަކިވަކި މުއާމަލާތްތަކުގެ އެގޮތު ގުޅި އަހާލުމު

ނުކުރެވޭނެއެވެ. މިސާލަކަށް އެއްޗީގެ ބައިވެރިންގެ ދޭތެރެއިން އުޖޫރަކަށް ނިސްބަތްވުމުން މިފަދަވާ މިންވަރު ވިއްކާލުން، ވަކިން އިމާރާތްކުރުން ނޫނީ އޮތުންވެސް އެއްޗީގައި ދިރިއުޅޭ އެހެން އެންމެންނަށް އެއްޗީގެ ބޭނުން ނުކުރެވޭ ގޮތަށް ނުކުރެވޭނެއެވެ. އެހެންކަމުން، ބަލާއިރު ވަކިކޮށް ދުނިޔޭގައި އެއްޗެއްޗާއި އުޅުމުގެ ސަލާމަތީ މިހާރު އުފެއްދުމުން، އެކަން ބައްޓަންކުރާނީ އެގޮތަށް ނިސްބަތްވާ ގޮތުގެ މިފުރުޞަތުން ބޭނުންކުރެވިގެން ނުވަތަ އެގޮތުގައި އަރިހަރަކަށް އަދި މިހާރުވެސް. ވީމާ، ފަރަގާއިޚުގެ މަރުކަން ގ.އަތިރިއަރު ވަންމަތީ އެއް ކަމަ އަބާ ގ.އަތިރިއަރު ނިސްބަތުވާ އެގްރީމަންޓު ވަޒީފާގެ އެއްވެސް ކަމެއް ނޭނގެއެވެ.

މައްސަލަ ނިންމުން:

33. މިމައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް ދަށު ކޯޓުން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވަނީ މައްސަލައިގެ ވާޤިޢާތަކަށް ބަލައި ފުރިހަމައަށް ބެއްލެވުމަށް ނަގަވާފައި މައްސަލައިގެ ނިންމުމަށް ވާސިލްވެފައިވާ ރަނގަޅު ޤާނޫނީ ގޮތުން ނިންމަވާފައިވާތީ، މިދެމައްސަލަ ދަށު ކޯޓުން ތަޞްދީޤު ކުރުމަކާއި ނުލައި، މިދެމައްސަލައިގައި ހަމަޖެހޭ ކުރަންޖެހޭ ގޮތުގައި އިސްތިއުނާފު ކަނޑައަޅައި މިދެމައްސަލަ ނިންމަން ފެނެއެވެ.[4]

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލްގެ ރައުޔު:

34. މިދެމައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒްގެ ރައުޔަށް ތާއީދު ކުރަމެވެ.

[4] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޤާނޫނު)ގެ 46 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އޯކިޑްމަގު ހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt·gov·mv ވެބްސައިޓް: www·highcourt·gov·mv

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޖީދުގެ ރައުޔު:

35.މިމައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒްގެ ރައުޔަށް ތާއީދު ކުރަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އިޖުރާއަތު ބަޔާންކޮށްދިނުން

36. މި ދެ ޤަޟިއްޔާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ޙުކުމް ކުރުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު މައްސަލައިގެ ފަރާތްތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އެގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން މި ޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމް ކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހެވެ.[5] އަދި އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓް ފަރާތްތަކަށް ފޯރުކޮށްފައިނުވާނަމަ، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފަށާނީ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓު ފަރާތްތަކަށް ފޯރުކޮށްދޭ ތާރީޚުން.[6] އެހެންނަމަވެސް ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް ނުބަލައިވެސް އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.[7]

---

[5] . ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

[6] . ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

[7] . ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ކަންކަން އެނގެން ހުރުމުން، ގ.އައިދޫގެއަށް ވަދެނިކުމެވުމަށް އޮތް 5 ފޫޓު ފުޅާ ގޮޅިއަކީ، ގ.އައިދޫގެއަށް ވަދެނިކުމެވުމަށް އެގޮޅިން ނަގާފައިވާ ގޮޅިއެއްކަން ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވާތީ، ގ.އައިދޫގެއަށް ވަދެނިކުމެވުމަށް އޮތް 5 ފޫޓު ފުޅާ ގޮޅިއަށް ވާގޮތަށް ދޮރެއް ނުވަތަ އާނގެއެއް ކަނޑަނުވާނީ، އަދި ޤާނޫނުގައި އިސްތިސްނާކޮށްފައިވާ ހާލަތްތަކުގައި ފިޔަވައި، ގ.އައިދޫގެއަށް ވަދެނިކުމެވުމަށް ދަތިވާގޮތަށް ދައުލަތުގެ އިދާރާތައް ހިމެނޭގޮތަށް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ކަމެއް ކުރަންވާނީ، ގ.އައިދޫގެ ގޭގެ ދެނެތިބި ބެލެނިވެރިންގެ ހުއްދަ އެކަމަށް ލިބިގެންކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މި ދަޢުވާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމް ކުރީމެވެ.

އަދި މިގޮތަށް ޙުކުމް ކުރުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2069/Cv-C/2020 މިލްކުވެރިކަން ސާބިތުކުރުމުގެ ދަޢުވާގައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމާއި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:1450/Cv-C/2019 ދައުލަތުގެ އިދާރާއެއް ހިމެނޭ އިދާރީ ތަޢާރުޒުގެ ދައުވާގެ ދަޢުވާގައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމް ބާޠިލުވެއެވެ.

މި ދަޢުވާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް	ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް (ރިޔާސަތު)	ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު